

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani. Učiteljska tiskarna, Frar čiškanova ul. 6/1. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozemce 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 2:50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Pošljite zanesljivo do 25. t. m. prijave naročnikov za 11. in 12. številko Zvončka

ANTON SKALA, Maribor:

Učiteljski tečaji.

(Uvodna beseda.)

Lastna izobrazba je predpogoj za delo med narodom.

Vse kaže, da se bo ta misel, ki je bila že opetovano izgovorjena in se je na ta ali oni način poudarjala, tudi udeležila.

Ustanavljajo se pri učiteljskih društvih okrajni narodno-prosvetni odseki, ki imajo poleg običnega namena smotno prosvetljivati narod, tudi poseben namen: poskrbeti in ukreniti vse potrebno, da se nudi in omogoči prosvetnim delavcem predvsem iz lastnih vrst za prosvetno delo med narodom neobhodna izobrazba. In tako čitamo v 5. številki »Prosvete« z dne 1. maja t. l., da se okrajni prosvetni odsek v Logatcu bavi že z akcijo samoizobrazbe po kroških in izdeluje celo natančne načrte.

V Mariboru, kjer so tla za razmotrivanje tega vprašanja ugodnejša, kjer imamo »Odsek za učiteljski naraščaj«, ki ima nalogo, poskrbeti tudi za nadaljnjo izobrazbo naraščaja ter »Pedagoški krožek«, ki si je nadel nalogo, poskrbeti za nadaljnjo izobrazbo učiteljstva na pedagoško-didaktičnem polju in »Odsek za narodno prosveto«, ki ima poleg drugega namen, pomagati pri prosvetnem delu okrajnim narodno-prosvetnim odsekom, ki teže v Maribor, se je osnovala dne 3. aprila 1925 »Delovna zajednica«.

Delovna zajednica, v kateri so se združili vsi odločujoči činitelji na polju vzgoje, pouka in narodne prosvete iz naših vrst, si je med drugim nadel nalogo, da pripravi tla za učiteljske tečaje, v katerih bi se tovariši po strokovnem zanimanju izobraževali. Smejajo se gospodarski tečaji, pedagoško-didaktični, socialno prosvetni in tečaji za rokotvornost.

Organizacije tečajev: Za enkrat, dokler ni upati tozadevnih uredb od strani države, naj bi organiziralo te tečaje učiteljsko Udruženje oziroma okrajna učiteljska društva skupno ali zase, ker tako hitreje in sigurneje pridemo do realizacije.

Gmotno in moralno bi pa morale pripomoči takoj vse javne korporacije,

tako državne oblasti, kot občinski in okrajni zastopi ter zadruga in njih zveze, hranilnice in posojilnice, Kmetijska družba itd.

Mogoča bi bila tudi zadruga pot po modernem principu samopomoči organizirane samostojne zadruga za prirejanje teh tečajev, ki bi združeni z zadrugo zvezo imele dovolj gnotne in moralne moči. Pozneje naj bi prevzela država to delo v svoje roke.

Tečaji naj bi se vršili po možnosti med šolskim letom in le izjemoma med počitnicami, ker tedaj se ne more zahtevati ne od učiteljev tečajnikov, ne od predavateljev, ki bodo najbrže po večini profesorji in strokovni učitelji sami, posebnega interesa, kar je povsem razumljivo tudi pri dosedanjih osemtedenskih »kmetijskih tečajih«.

Čimbolj sistematično se to delo organizira, tem trajnejše in sigurnejše bo in tem boljši bodo uspehi. Čas je pa, da se že enkrat začne in ne ostane samo pri razpravljanju tako v interesu učiteljstva in njegovega ugleda in vpliva med kmetijskim ljudstvom, kot kulturnega napredka našega podeželja ter mladine same, ker končno moramo dobiti tudi pri nas nadaljevalne tečaje za šoli odraslo mladino povsod.

V Nemčiji so nadaljevalni tečaji za šoli odraslo mladino že razmeroma dobro organizirani, čeprav še ne popolno, ker so učiteljska sama v tem oziru popolnejša in ker je dovolj učiteljskih tečajev.

Kmetijsko nadaljevalni tečaj za šoli odraslo mladino, kot se jih nekako predvideva pri nas s posebnim kmetijskim karakterjem, se pa niso nikjer obnesli.

Izdelujejo se načrti za take tečaje po strokovnjakih, ki praktično že vrsto let delujejo na teh poljih in so si tudi stekli priznanjih zaslug s svojim delom.

Ker pa naj imajo v tečajih, ki so namenjeni učiteljstvu, prvo besedo učitelji sami, zato priobčujemo v »Učiteljskem Tovarišu« osnutke načrtov, da se o njih razgovorimo, jih pretrase in se odločimo.

vrsta za vrsto navzgor proti Dolu, deloma od vlaka, deloma peš iz Trbovelj, iz Laškega, od Sv. Katarine in Hrastnika, iz Rinskih Toplic itd.

Šolska soba, okusno z zelenjem okrašena, se je v hipu napolnila do zadnjega kotička. Pri vrodu vstopajoče nas je iznenadil prijazen poklon — šopek šmarnic. Pred prehodom na dnevni red smo se udeležili hospitacije IV. razreda, kjer nam je pokazal domači šolski upravitelj tov. Vitko Jurko moderne smeri v zemljepisju, t. j. na eni strani miselno kavzalni način tega pouka, na drugi strani kombinirani zemljepisni pouk z drugimi predmeti: zgodovino, literaturo itd. Presenetil nas je samostojni nastop učencev in učenek, ki so na stavljena vprašanja odgovarjali jasno in neustrašeno. Po končani hospitaciji nas je čakalo drugo presenečenje. Tov. Davorin Čander je nastopil v svoji šolski sobi s pevskimi in pevci V. razreda tako krasno, tako dovršeno, da nam vsem, ki smo to slišali, ostane ta nastop v trajnem spominu. Tov. Čander se je predstavil z dvema lastnima kompozicijama: »Mak«, »Biba leze«. Fina modulacija, nežno niansiranje je doseglo umetniško višino. Davorine, iskrene čestitke! To bo čvrst kader pevskih zborov v bodočnosti!

Po otvoritvi zborovanja, ki ga je vodil z elegantno vervo predsednik tov. Robert Plavšak, je pozdravil vse navzoče, imenoma še goste iz Ljubljane

Gospodarski tečaji se nam vidijo za sedaj najpotrebnejši, zato dajemo v razgovor najprej načrt o teh tečajih in prosimo vse narodno-prosvetne odseke, krožke in posamezne delavce na polju vzgoje, pouka in prosvete, da javijo

Prof. ing. V. PETKOVŠEK:

Gospodarski tečaji.

Namen tečajev.

Namen teh tečajev naj bi bil v prvi vrsti podati zlasti mlajšim učiteljem in učiteljicam smernice in pomočke za izpopolnjevanje lastne izobrazbe in za lažji in popolnejši pouk v zadnjih letih osnovne šole; dalje pa naj bi služili tudi kot predpriprava za pouk na »splošno-nadaljevalnih« in »kmetijsko-nadaljevalnih tečajih« za šoli odraslo mladino. Zato naj bo na teh tečajih obdelana snov točno zaokrožena, a čim bolj detaljirano obdelana ter prilagoden je obsegu pouka na teh predvidenih nadaljevalnih tečajih. Potrebno bi pa bilo zato sestaviti enoten podoben načrt teh.

Vrste tečajev:

Tečaji so bili dvoje vrste: I. »splošno-gospodarski tečaji« za učiteljstvo obojega spola v mestu in na deželi, po možnosti obvezni vsaj za mlajše; II. »specialni gospodarski tečaji« za one prigašence, ki se izrecno zanimajo za eno ali drugo stroko in se žele v tej izpopolniti.

Prvi bi obsegali vsaj tri tečaje: a) »rastlinsko-fiziološki«, b) živalsko-fiziološki in c) »narodno-gospodarski tečaj«.

Drugi pa specialne: a) vrtnarski, b) sadjarski, c) čebelarški, d) kmetijsko-gospodarski, e) zadrugi, f) gospodinj-ski tečaji, ti event. tudi še specializirani, ako bi se pokazala potreba.

Obseg in ureditev posameznih tečajev.

Vsak tečaj naj bi tvoril jedrno zase in trajal najmanj teden dni, ter naj bi se teoretična predavanja pravilno združila z izleti in praktičnim razkazovanjem in udejstvovanjem. Največ bi se mogla združiti dva tečaja, drugače se natrpa preveč snovi, kot se to dogaja na sedanjih osemtedenskih takozvanih »kmetijskih« in od drugod. Povdarjal je, da ni baš naključje, da smo ravno danes na Dolu. Prišli smo, da počastimo tov. Antona Gnusa, ki je bil na zadnjem zborovanju imenovan za prvega častnega člana učiteljskega društva za laški okraj. Kot skromen dokaz tovariških simpatij mu poklanja v imenu društva častno diplomu s prošnjo, da ostane tovarišem še nadalje, kar je bil doslej. — Viharen dolgo trajajoč aplavz je sledil besedam tov. predsednika. Diploma je umetniško izvršeno delo slikarja gosp. Kerna v Celju, sina našega tov. I. Kerna v Trbovljah.

V imenu učiteljstva, organiziranega v UJU je čestital tov. Gnusu poverjenik L. Jelenc. Kot enemu izmed najbolj agilih članov mogočnega učiteljske organizacije, ki je skrbel vedno le za procvit narodnega šolstva in dobrobit učiteljskega stanu, kot neumornemu podpredsedniku poverjeništa, kot prvemu svoječasnemu podpredsedniku bivše Zaveze kliče slavljencu: na mnoga leta!

Nato se je oglašil k besedi oblastni šolski nadzornik g. E. Gangl. Uvodoma je povdarjal, da ni prišel na slavlje kot uradna oseba, temveč kot človek, ki je prebil vse dobro in zlo z današnjim častnim članom. Čestital je tov. Gnusu na najvišjem odlikovanju, ki ga more podeliti društvo svojemu članu. Prepričan je, da bo diploma kakor oltar sreče v njegovem jugoslovanskem domu. Ob pogledu nanjo naj mu zaplami vedno ogenj

svoje predloge, pomisleke in želje ali uredništvu »Učit. Tovariša« ali gorenjemu naslovu, eventualno da se javijo tudi predavatelji, ki bi bili voljni prevzeti in obdelati posamezna polja, ki bodo razvidna iz programa tečajev.

skih tečajih«, s katerimi se ravno vsled tega ne doseže onih uspehov, kot se želi. Splošno gospodarski tečaji bi se mogli vršiti na več krajih, vsaj v mestih, kjer so na razpolago predavatelji, tako profesorji botanike in zoologije na srednjih šolah, živinozdravniki, okrajni ekonomski, juristi, ki se zanimajo za nacionalno ekonomijo itd.

Specialni tečaji pa po potrebi v krajih, kjer so tozadevni objekti in specialisti na razpolago, tako na drž. nasadih, kmetijskih šolah, zadrugi in zvezah, internatih za gospodinjstvo itd.

Gospodinj-ski tečaji naj bi se vsaj za začetek uredili v vseh večjih krajih kot stalni, da bi se čimprej izpopolnilo znanje v gospodinjstvu vseh učiteljc ter bi se gospodinj-ski pouk v zadnjih letih deklinskih osnovnih šol čimprej razširil in spopolnil, ker je to najbolj potrebno.

Cilj vseh teh tečajev naj bo, da omogočijo učiteljem, kot duševnim delavcem in organizatorjem popolnejše delo na deželi. Naj se ne skuša napraviti iz njih nekake kmetijske učitelje, ki naj uče kmetstvo mladino ali celo kmete same kmetovati. Vedno se bodo našli učitelji specialisti, ki se bodo bolj posvetili gotovi panogi in so zelo potrebni, a splošni namen učiteljskega dela to ni. Pač pa naj podajo ti tečaji učitelju možnost, da vpelje in poglobi mladino, zlasti kmetstvo, v notranje delovanje narave in v življenje v njej, dalje v medsebojne odnose in življenje človeške družbe in v celotno delovanje in uredbo državnega ustroja. Nuditi mu morajo toliko k njegovi splošni izobrazbi, da mora dovesti učence do tega, da so v stanu slediti strokovnim predavanjem, z razumevanjem čitati strokovne knjige in strokovne in politične časopise, da znajo samostojno misliti in si napraviti lastno sodbo. Vse drugo je stvar specialnih

tiste mladostne navdušenosti, ki je vsikdar vodila njegovo delovanje. »Zakaj, blagor onim, ki s ponosom lahko zró ob oficijalnem svršetku dela na plodnosno preteklost!« Končuje čestitko s pozivom na mlajše tovariše, naj imajo vedno pred očmi tov. Antona Gnusa in naj nadaljujejo tam, kjer je odnehal on. Kažipot naj jim bo pri osnutkih in zasnovah, kadar so sami med seboj. »Kadar ti bo zlo v duši«, je klical, »zateči se k njemu, dobiš boš besede, nasvete, ki ti pomagajo uravnavati in olajšati delovanje!«

Oglasil se je še srečki šolski nadzornik Fr. Drnovšek. Omenjal je svoje spomine na slavljenca še iz šolske dobe. Njegove čestitke, njegove besede so izzvenele: To je mož, on je to zasluzil! Vsi, ki poznajo tov. Gnusa, to dobro vedo.

Globoko ganjen je nato vstal slavljenelec tov. Gnus in se je prisrčno zahvalil za vidni izraz simpatij navzočih društvenih članov, imenoma vsem govornikom, ki so se ga ob tej priliki spominjali. V toplih tovariških besedah je zagotavljal prisotne, da hoče ohraniti vsem tudi nadalje svoje odkrito tovarištvo.

Nato so se še obravnavale razne interne društvene zadeve.

Po končanem zborovanju smo sedli k prijetni zabavi v tovariški krog, odkoder smo pa morali, žal, prehitro domov, vsak zopet k resnemu stanovskemu delu. Bil je to lep dan, bil je učiteljski praznik!

Društvena tajnica in strokovni tajnik.

LISTEK.

Učiteljski praznik.

Prelestno pomladansko solnce je sipalo zlate svoje žarke v vzbujajočo se naravo, ko smo se zbrali v soboto, dne 9. t. m. v prijazni občini na Dolu pri Hrastniku. Bil je eden doslej najlepših pomladanskih dni, ki nas je združil v namenu, da proslavimo našega tovariša, šolskega ravnatelja v pok. Antona Gnusa, ki je prejel ta dan sicer skromno, a tem bolj pomembno in najvišje odlikovanje, ki ga more izročiti učiteljsko društvo — častno članstvo, z vidnim zunanjim znakom, društveno diplomu. Bil je to učiteljski praznik, bil je to naš dan! In zdelo se nam je, da se vračajo nekdanji stari časi tovarištva in iskrenosti iz polpretekle predvojne dobe.

Od blizu in daleč so se zgrnile tovariške vrste. Bila je velika množica, ki je prihitela k temu slavlju in slavnostnega razpoloženja ni motila niti odsotnost onih redkih, ki se tega učiteljskega praznika niso udeležili... Navzočna sta bila oba šolska nadzornika, oblastni Engelbert Gangl in srečki Fr. Drnovšek. Od poverjenstva UJU Ljubljana so prispele: poverjenik L. Jelenc, strokovni tajnik R. Dostal, urednik Iv. Dimnik in glavni blagajnik M. Fegic. Pred pričetkom zborovanja pred šolo stoječim se nam je nutil lep pogled tja po dolini, kjer se je pomikala